

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B DIRECCIÓ GENERAL
/ RECURSOS HÍDRICS

Informe sobre el resultat del tràmit d'audiència i informació pública del projecte de Decret pel qual es revisa la determinació i delimitació de zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries i el seu programa de seguiment

Entre el 23 de juny de 2020 i el 21 de juliol de 2020 es va dur a terme el tràmit d'audiència i informació pública a la pàgina web de la Conselleria de Medi Ambient i Territori del projecte de Decret pel qual es revisa la determinació i delimitació de zones vulnerables per la contaminació de nitrats procedents de fonts agràries i el seu programa de seguiment.

A la pàgina web de Participació Ciutadana també se va posar aquest enllaç. Segons consta al certificat de 22 de juliol de 2020 del cap del Servei de Participació i Voluntariat de la Secretaria Autònoma de Memòria Democràtica i Bon Govern – Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització, s'han registrat 78 visites a l'esmentat projecte.

Durant aquest termini s'han rebut les següents aportacions:

- Unió de Cooperatives Agràries de Balears (RE DG Recursos Hídrics 2.817 de 20/07/2020).
- ASAJA – Balears (RE DG Recursos Hídrics 2.899 de 27/07/2020).
- Consell Insular de Menorca (RE DG Recursos Hídrics 2.972 de 03/08/2020)
- Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització (correu electrònic de 05/08/2020).
- Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca (RE DG Recursos Hídrics 3.147 de 10/08/2020).
- Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat (RE DG Recursos Hídrics 3.150 de 10/08/2020).
- EMAYA (dos correus electrònics de dia 27/08/2020).
- Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació (RE DG Recursos Hídrics 3.622 de 09/09/2020)
- Conselleria d'Afers Socials i Esports (RE DG Recursos Hídrics 3.775 de 18/09/2020)
- Conselleria de Salut i Consum (RE DG Recursos Hídrics 3.810 de 23/09/2020).
- Consell Insular de Menorca (RE DG Recursos Hídrics 3.877 de 29/09/2020).

Així mateix, en data 2 de juliol de 2020 i per tant dins del període d'informació pública, la Comissió Europea va emetre un dictamen motivat dirigit al Regne d'Espanya per incompliment de les obligacions que li incumbeixen en virtut de l'article 3, apartat 4, i de l'article 5, apartats 4, 5 i 6 de la Directiva 91/676/CEE del Consell, de 12 de desembre de 1991, relativa a la protecció de les aigües contra la contaminació produïda per nitrats (entrada a la representació d'Espanya a Brussel·les D14-87045 de 06/07/2020).

<https://vd.caib.es/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

Adreça de validació:
<https://csv.caib.es/hash/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

CSV: 1613650326065-271178380-2075534254837595004

En alguns casos el contingut d'aquestes aportacions és molt similar pel que se comenten les consideracions realitzades de forma conjunta:

APORTACIONS

1. Unió de Cooperatives Agràries de Balears
 - a. Revisar la zonificació en base a la càrrega de nitrogen d'origen agrari i la càrrega de nitrogen d'origen humà.
 - b. Incloure sols aquelles zones que superin els 50 mg/l de nitrats i aquelles on la fertilització agrària suposa un risc objectiu per a la contaminació d'aqüífers.
 - c. Incloure als sistemes de control de l'article 3 del decret de ZVCN les mesures que permetin diferenciar aquella contaminació per nitrats d'origen agrari d'aquella que d'origen humà.

2. ASAJA Balears
 - a. La proposta de declaració i ampliació de Zones Vulnerables a la Contaminació per Nitrats d'Origen Agrari (ZVCN) no queda en cap cas justificada ja que :
 - L'estudi tècnic presentat no és suficient per a justificar la proposta de declaració realitzada ja que reconeix que l'origen dels nitrats no és agrari.
 - L'increment de dades disponibles ha suposat la declaració de noves ZVCN sense tenir en consideració l'origen dels nitrats.
 - Es declaren zones on el contingut de nitrats és inferior als 50 mg/l, límit marcat per la Directiva de Nitrats, i es declaren zones amb més de 50 mg/l tot i que no s'ha constatat fefaentment que l'origen dels nitrats és causat per l'activitat agrària.
 - La declaració proposada no es basa en dades científiques que demostrin que l'origen dels nitrats és agrari i reconeix que es necessari dur a terme estudis que permetin determinar quin és l'origen dels nitrats. En conseqüència és necessari dur a terme aquests estudis científics previ a la declaració de les ZVCN.
 - Per tant abans de declarar cap ZVCN és necessari demostrar de manera científica que la contaminació per nitrats és d'origen agrari.
 - b. El projecte de declaració presentat incorre en múltiples incoherències i resulta arbitrari ja que en alguns casos es proposa declarar com a ZVCN àrees amb poca activitat agrària i amb continguts en nitrats inferiors al límit marcat per la Directiva de nitrats (50 mg/l). La proposta també considera els percentatges de sòl agrícola, tot i que aquest e percentatge no ha de suposar un ús agrari del sòl. No s'ha de consentir que es declarin com a ZVCN àrees en les que no estigui provat que l'origen dels nitrats és agrari ja que això estableix limitacions a l'activitat agrària.
 - c. El projecte de decret vulnera el principi d'igualtat i d'interdicció de l'arbitrarietat i exclou de la declaració àrees amb característiques similars. Així, els criteris aplicats per a la declaració de ZVCN no son sempre els mateixos el qual suposa un greuge comparatiu, més considerant que les despeses que han d'assumir els agricultors i

<https://vd.caib.es/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

Adreça de validació:
<https://csv.caib.es/hash/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

CSV: 1613650326065-271178380-2075534254837595004

ramaders que es localitzin a les ZVCN són superiors a les que hauran d'assumir aquells que es localitzin fora d'aquestes àrees.

3. Consell de Menorca
 - És necessari que no es deixi de fer el seguiment de les aigües a cap zona.
 - S'han de tenir en consideració els estudis realitzats pel Consell Insular de Menorca en quant a l'origen dels nitrats, i valorar dur a terme acords de col·laboració entre administracions per a fer un millor seguiment a aquesta problemàtica.
 - Ampliar el control de l'activitat agrícola als usuaris no professionals.
 - Ampliar els punts de control en aquelles àrees on no es disposi de suficient informació i dur a terme més estudis per a determinar l'origen local d'algunes de les contaminacions detectades.
 - Fer un major seguiment a les aigües superficials.
4. Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització
No presenta al·legacions.
5. Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca
No presenta al·legacions.
6. Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat
 - Indicar si el decret s'adequa als principis de bona regulació de l'article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, i de l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.
 - No consta que s'hagi elaborat la memòria d'anàlisi d'impacte normatiu.
7. Ajuntament de Palma (EMAYA)
 - Desenvolupar, planificar i clarificar el responsable de dur a terme les anàlitzes de control de les aigües subterrànies.
8. Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació
No presenta al·legacions.
9. Conselleria d'Afers Socials i Esports
El preàmbul ha d'incloure la justificació referent a l'adequació als principis de bona regulació de l'article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, i de l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.
10. Conselleria de Salut i Consum
El preàmbul del projecte de reglament ha d'informar sobre l'adequació als principis de bona regulació de l'article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, i de l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.
11. Comissió Europea
Entre altres aspectes estableix que totes aquelles àrees on es detecta contaminació per nitrats han de ser incloses en una ZVCN. En aquest sentit considera que la proposta de declaració de ZVCN presentada és insuficient i ha d'incloure més àrees.

<https://vd.caib.es/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

RESPOSTA

1. Unió de Cooperatives Agràries de Balears.

a) La zonificació proposada es basa en l'existència de contaminació per nitrats a l'aigua i, complementàriament, es considera la informació disponible al respecte dels usos del sòl. En l'actualitat no es disposa de la informació suficient que ens permeti determinar el percentatge de contribució de les diferents fonts o orígens de la contaminació per nitrats (activitat agrícola i ramadera i altres activitats humanes). Per la qual cosa no és possible dur a terme aquesta zonificació. En qualsevol cas tal i com especifica l'escrit del Dictamen Motivat presentat el juliol de 2020 per la Comissió Europea contra el Regne d'Espanya per incompliment de les obligacions que li incumbeixen en virtut de l'article 3, apartat 4, i de l'article 5, apartats 4, 5 i 6 de la Directiva 91/676/CEE del Consell, de 12 de desembre de 1991, relativa a la protecció de les aigües contra la contaminació produïda per nitrats:

«La Comisión también recuerda que, de acuerdo con el Tribunal de Justicia de la Unión Europea en los asuntos C-293/97 and C-221/03, la designación de las ZVN no debe limitarse a zonas en las que la contaminación agrícola es la única fuente de contaminación. El Tribunal ya sostuvo que, para que las aguas se consideren contaminadas, en el sentido, en particular, del artículo 3, apartado 1, de la Directiva, basta con que los compuestos nitrogenados de origen agrario contribuyan de manera significativa a la contaminación (véase, a estos efectos, Standley y otros, C-293/97, apartados 30 y 35). Además, el Tribunal ha determinado que, cuando efectúen la identificación de las aguas contaminadas, los Estados miembros están obligados a respetar los objetivos de la Directiva (asunto 258/00). El Tribunal también se ha pronunciado sobre qué constituye una contribución significativa de la agricultura (asunto C-221/03).»

Per tant la declaració de les ZVCN no s'ha de limitar solament a aquelles àrees on l'agricultura sigui l'única font de contaminació sinó que s'han de declarar totes aquelles àrees on l'activitat agrària contribueixi de manera significativa a la contaminació. Segons el Tribunal de Justícia Europeu una contribució del 17% per part de l'agricultura ja ha estat considerada com a significativa en una sentència contra l'estat Belga.

En qualsevol cas, s'impulsaran estudis per discriminar l'origen de la contaminació per nitrats.

b) L'article 3 de la Directiva de Nitrats indica que s'han de declarar com a ZVCN aquelles aigües afectades per la contaminació així com aquelles que podrien veure's afectades si no es prenen mesures necessàries (programes d'actuació). En aquest sentit, i atès que el contingut natural en nitrats no hauria de superar en cap cas els 20 mg/l, es considera que aquelles àrees on la concentració és superior al 80% del límit de potabilitat (37,5 mg/l) han de ser incloses en una ZVCN per tal que s'hi puguin aplicar els Programes d'Actuació, els quals han de permetre minimitzar l'efecte de l'activitat humana en les aigües.

<https://vd.caib.es/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

c) El punt 2 de l'annex II de la proposta de Decret presentada «*Mesures per determinar la procedència de la contaminació*» especifica que l'aprovació del Decret suposarà l'elaboració d'estudis que han de permetre discriminar l'origen dels nitrats amb l'objectiu d'excloure de les ZVCN aquelles àrees on l'origen agrícola dels nitrats no sigui significatiu.

2. ASAJA Balears

a) La proposta de declaració i ampliació de ZVCN està perfectament justificada considerant les dades disponibles. Així, l'estudi tècnic elaborat utilitza tota la informació disponible al respecte de la qualitat de les aigües subterrànies i superficials, i analitza la informació al respecte dels usos del sòl i de l'activitat agrària.

El fet que es reconegui que part dels nitrats detectats a les aigües no sigui d'origen agrari i que el seu origen pot estar en altres activitats humanes no implica que aquestes àrees hagin de deixar de ser declarades com a ZVCN. Com s'ha indicat en la resposta anterior, totes aquelles àrees on es detecta una contaminació per nitrats superior a 50 mg/l, o que potencialment poden arribar a assolir aquest llindar si no s'apliquen les mesures necessàries (programes d'actuació), han de ser declarades com a ZVCN encara que la contribució de l'agricultura sigui petita però significativa.

En efecte és molt valuós determinar quina és la contribució de cadascun dels sectors en la contaminació per nitrats que es detecta a les aigües subterrànies, i està previst realitzar estudis al respecte. Però el fet de disposar d'aquestes dades no permetrà eliminar les ZVCN mentre no hi hagi un descens en la concentració per nitrats o es demostrï que la aportació de l'agricultura és molt poc significativa (inferior al 15%). Com actualment no es disposa de dades científiques que en determinin la contribució de cada sector de manera precisa, és preceptiu declarar totes aquestes àrees com a vulnerables. L'aplicació dels programes d'actuació, que no sols estan enfocats a controlar i limitar l'activitat agrària, han de permetre reduir la contaminació per nitrats així com determinar la contribució de cada sector.

b) La proposta de declaració s'ha realitzat amb les dades disponibles ja sigui de la qualitat de les aigües subterrànies i superficials com dels usos del sòl i activitat agrària. Totes les àrees proposades com a ZVCN, a excepció de la MAS de Formentera i la de Son Servera, compleixen amb el criteri establert: presentar una concentració mitjana de les aigües subterrànies en el període 2011 - 2018 superior a 37,5 mg/l.

Respecte d'aquestes dues MAS s'aporta un estudi que determina que els pous de control de la zona sud de Son Servera pertanyen a la MAS de Portocristo. Per tant la concentració mitjana de Son Servera és de 15 mg/l, i per tant no compleix amb la condició establerta.

Respecte a la MAS de Formentera l'estudi conclou que les zones on hi ha major presència de nitrats es localitzen en zones urbanitzades i sense activitat agrícola, per la qual cosa es considera que l'activitat agrícola no

<https://vd.caib.es/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

Adreça de validació:
<https://csv.caib.es/hash/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

CSV: 1613650326065-271178380-2075534254837595004

suposa una font significativa de contaminació per nitrats.

c) Com s'ha indicat la declaració de les ZVCN s'ha realitzat seguint pautes concretes i criteris determinats i en conseqüència es considera que no hi ha un greuge comparatiu entre els diferents territoris. S'ha de considerar que la proposta de Decret de ZVCN inclou un programa d'actuacions que permetrà identificar aquelles zones on la contribució de l'activitat agrícola a la contaminació de les aigües és residual i per tant pot considerar-se com a no significativa. A més cal recordar que aquest Decret ha de ser revisat com a mínim cada quatre anys, i en qualsevol cas pot ser revisat en qualsevol moment en el que es disposi d'informació rellevant que permeti modificar les ZVCN. En aquest sentit s'insta al sector de l'activitat agrària a que dugui a terme un seguiment i participi de manera activa en l'elaboració dels estudis que han de permetre discriminar l'origen dels nitrats per tal de poder excloure algunes de les ZVCN tant aviat com sigui possible.

3. Consell Insular de Menorca

L'aprovació del Decret no suposarà deixar de fer cap dels seguiments de les aigües subterrànies i superficials encara que aquestes estiguin fora de ZVCN. En concret l'aprovació del present Decret suposarà un increment de la freqüència i dels punts de control de seguiment de les aigües superficials respecte de l'actual.

Els estudis realitzats pel Consell Insular de Menorca en quant a l'origen dels nitrats han estat considerats en l'elaboració del present Decret. En qualsevol cas les conclusions d'aquests estudis no permeten excloure ni incloure cap ZVCN a l'illa de Menorca, sinó que conclouen que l'origen dels nitrats podria estar relacionada amb l'activitat agrícola no professional. En aquest sentit és necessari incrementar el control de l'activitat agrícola no professional, incrementant la col·laboració entre les administracions competents per donar una resposta eficaç a aquesta problemàtica. En cas que el Consell Insular de Menorca dugui a terme qualche tipus de seguiment relacionat amb la qualitat de les aigües aquest serà incorporat a les bases de dades de la DG de Recursos Hídrics per tal d'incrementar el coneixement del medi.

4. Ajuntament de Palma (EMAYA).

El responsable del seguiment de l'estat de les aigües a les Illes Balears és la DG de Recursos Hídrics. En conseqüència serà qui desenvoluparà i planificarà aquestes analítiques. En qualsevol cas totes aquelles dades o analítiques que puguin ser dutes a terme per altres administracions poden ser incorporades a les bases de dades, el qual permetrà tenir un millor coneixement de la situació en cada moment.

5. Conselleries de Presidència, Cultura i Igualtat, d'Afers Socials i Esports, i de Salut i Consum.

Respecte a la necessitat d'incloure la justificació referent a l'adequació als principis de bona regulació de l'article 49 de la Llei 1/2019, de 31 de gener,

<https://vd.caib.es/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

del Govern de les Illes Balears, i de l'article 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, s'accepta. S'annexa informe jurídic al respecte.

6. Comissió Europea

Atenent les indicacions del dictamen motivat de la Comissió Europea en quant a que es obligatori declarar com a ZVCN totes aquelles aigües on es detecta contaminació per nitrats, s'accepten parcialment les indicacions. En conseqüència el Decret definitiu inclourà set (7) noves Zones Vulnerables a la Contaminació per nitrats, que en conjunt sumen un total de 65,3 km². Per tant l'àrea declarada com a vulnerable a la contaminació per nitrats a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears passarà dels aproximadament 1.940 km² proposats inicialment, als 2.005 km². Les noves ZVCN es detallen a continuació:

Codi ZVCN	Nom ZVCN	Àrea (km ²)	Terme municipal
1820M2a	Cala d'Or (parcial)	1,1	Manacor
18CH16	Subconca torrent de Salvet	3,9	Andratx
18CH28	Subconca torrent son Xigala	7,9	Palma
18CH40	Subconca torrent na Joanota	12,9	Llucmajor
18CH68	Subconca torrent na Borges	20,9	Santa Margalida, Artà i Petra
18CH69	Subconca torrent son Real	10,8	Santa Margalida
20CH08	Subconca torrent den Ferrer	7,8	Sant Joan de Labritja
		65,3	

Palma,
El cap del Servei d'Estudis i Planificació

<https://vd.caib.es/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

Adreça de validació:
<https://csv.caib.es/hash/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

CSV: 1613650326065-271178380-2075534254837595004

GOVERN
ILLES
BALEARS

DOCUMENT ELECTRÒNIC

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

1613650326065-271178380-2075534254837595004

ADREÇA DE VALIDACIÓ DEL DOCUMENT

<https://csv.caib.es/hash/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

INFORMACIÓ DELS SIGNANTS

Signant

SERGIO MARTINO BENNASAR

CAP DEL SERVEI D ESTUDIS I PLANIFICACIO

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT AGRICULTURA I PESCA - DIRECCIO GENERAL DE RECURSOS HIDRICS

COMUNITAT AUTONOMA DE LES ILLES BALEARS

Data signatura: 18-feb-2021 01:15:20 PM GMT+0100

"Data signatura" és la data que tenia l'ordinador del signant en el moment de la signatura

METADADES DEL DOCUMENT

Nom del document: inf_alegacions_ZZVV.pdf

Data captura: 18-feb-2021 01:15:00 PM GMT+0100

Les evidències que garanteixen l'autenticitat, integritat i conservació a llarg termini del document es troben al gestor documental de la CAIB

Pàgines: 8

Adreça de validació:

<https://csv.caib.es/hash/1613650326065-271178380-2075534254837595004>

CSV: 1613650326065-271178380-2075534254837595004